Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 39. Piatnica, 5 Listapada 1926 h. Hod II (X).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Połackaja 4—10.
Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.

„Biełaruskaja Krynica“ kaštuje: na hod 8 zł.; na paŭhoda 4 zł., na 3 mies. 2 zł., na 1 mies. 1 zł.

Fatahrafija pieršych numaroŭ „Krynicy“ z nastupnych dziesiacioch hadoŭ: 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1225 i 1926.

APOSTAŁY CI DUCHOŬNYJA ŽANDARY.

Kaliś — pomniu—čytaŭ ja ŭ „Krynicy“ staćciu z hetakim zahałoŭkam. Sprawiadliwa nazywaliś tam polska-endeckija ksiandzy duchoŭnymi žandarami. Na žal hetym ramiasłom zajmajucca „našyja“ dochoŭniki i pa siahońniašni dzień. Nikatoryja — praŭda, krychu ŭžo styhnuć u swajoj palityčnaj naahuł pracawitaści, a styhnuć, bo ad Uradu i im pačynaje dastawacca (asabliwa ŭ sprawie ŭsialakich padatkaŭ, ci inšych dakučliwych farmalnaściaŭ), ale ŭ adnosinach da biełaruskaha narodnaha žyćcia, zdajecca, badaj nijakaj źmieny nia widzim. Usiudy adzin klič: skarej, chutčej palanizawać Kresy, pakul biełarusy jašče nia ŭśpieli abdumacca, skarej bo budzie pozna!

Z zajzdraściu i zacisnuŭšy ad złości zuby, pahladajuć jany, jak pašyrajecca świadomaść i damahańni biełaruskija tam, dzie dahetul polskaść znachodziła sabie prytułak — u žyćci kaścielnym.

Zdajecca, što moža być bolš sprawiadliwym, jak heta kulturnaja rabota ksiandzoŭ-biełarusaŭ, katoryja budziać ciomny, atumanieny „polskaj“ wieraj narod swoj da ŭłasnaha samapačućcia? Kožny čaławiek kirujučyś zdarowym rozumam na heta prystanie i z hetym zhodzicca. Praca heta ciažkaja, biadowaja, hryźliwaja, bo adusiul pieraškody ŭsialakaha sortu, adnak usiožtaki jdzie ŭpierad, pakidajučy za saboj wyraznyja ślady, dajučy nadzieju lepšaha zaŭtrašniaha dnia.

Kožnamu nacyjanalistu polskamu, budź heta i ksiondz, rabota hetakaja biełaruskaja ni-da-ŭspadoby. Palaki čujuć, što biełarus-

kaja sprawa staŭlaje jasna „polskaj wiery na Kresach“ wostruju alternatywu: być ci nia być. Nia być heta znača zhasnuć, zamiorci, pierastać žyć. I wot čamu pačynajecca tut zmahańnie, jak kažuć, na žyćcio i śmierć; wot čamu biełaruskaje słowa ŭ kaścieli bolš prykrym stajecca polskamu ksiandzu nacyjanalistu, čym niejkaja nawat ahitacyja sacyjalistyčnaja; wot čamu ksiondz-biełarus heta niešta bolš ahidłaje, jak biazbožnik najhoršy; wot čamu — razumiejem — staronicca polskaje duchawiensta biełaruskich ksiandzoŭ, a pry spatkańni, zdarajecca, ruki padać nia choča i sieści pry stale razam da abiedu adkazywajecca.

Zjaŭlajecca pytańnie, jak-ža spynić rabotu biełarusaŭ-ksiandzoŭ? Najbolš radykalny sposab, heta skinuć probašča biełarusa z parafii, a pastawić na jahonaje miejsca ščyraha palaka nacyjanalista. Tady, razumiejecca, „polskaja wiera“ iznoŭ adžyła-b, zaćwiła-by. Tolki na-žal nia hetak lohka možna ciapier probašča źniać z swajoj parafii, na toje patrebny pawažnyja pryčyny, adnoj biełaruščyny tut mała. Što-ž tady prydumała wilenskaja biskupskaja kuryja? A wo što: ksiandzu biełarusu jany prydumali dać pamocnika, maładoha ksiandza palaka. Chočaš nia chočaš, a treba pryniać da swajho supracoŭnictwa ŭ parafii kaniešna jašče adnaho čaławieka, čaławieka čužoha dumkami, idejaj, mowaj. Spadziawacca možna, jakuju tut rabotu pawiadzie hetaki polski ksiondz. Jaho misyja heta paraližawać u parafii ŭsialakuju kulturnuju prajawu žyćcia biełaruskaha. Hetaki ksiondz u škole duryć budzie haławu dzieciam, ab wialikaj, polskaj ajčynie, a najpryhažejšaj u świeci polskaj mowie; budzie zawiazywać usialakija hurtki „polskiej młodzieży“ i hetaki ksiondz nie zadumajecca doŭha, kab zrabić dzie danos na probašča, kab uzburyć ludziej proci swajho pastyra, słowam budzie, kab dawieści ŭsiu rabotu probašča biełarusa da ničoha.

Jak nam užo wiedama, nikatoryja ksiandzy bolš dalikatnyja i pałochliwyja bajacca pryniać na siabie hetkuju misyju, ale jość i buduć „gorliwi synowie ojczyzny“, što napeŭna nie admowiacca ŭziać na siabie abawiazak duchoŭnych žandaraŭ i pojduć ratawać „kresy“, tym bolej, kali pačujuć, što heta misyja i dobra płatnaja i „dobrze widziana“. Heta jašče bolš mahčymym stajecca, kali za hod, dwa Wilenskaja Duchoŭnaja Seminaryja wypuścić cełuju hramadu mazuroŭ, katoryja specyjalna tam padhataŭlajucca da palanizacyi biełaruskaha kraju.

Jakoje nam biełarusam zaniać tut stanowišča? Damahacca, kab henyja polskija ksiandzy ŭ adnosinach da biełaruskaha narodu karystalisia nia polskaj, a biełaruskaj mowaj. Pakul-što choć hetaje. Damahacca ćwiorda i nieadstupna, inakš my ich słuchać nia budziem i ździekawacca nad rodnaj swajoj sprawaj užo daŭžej nie pazwolim. Tady i tolki tady moža być niejkaje parazumleńnie i zhoda miž narodam biełaruskim i polskimi duchoŭnikami, što pracujuć, ci praca-

U 10-ja ŭhodki „Krynicy“.

(Hl. „Biel. Krynicu“ Nr. 38).

Pašla narady nastupiŭ pieraryŭ da h. 7 wieč. Supracoŭniki „Krynicy“ za hety čas mieli krychu wolnaha času, kab adpačyć, a tak-ža pahutaryć miž saboj na swabodzie. A h. 7 pačali źbiracca na światkawańnie. A h. 8 było ŭsich haściej da 150 čaławiek. Usio pamieškańnie našaj redakcyi akazałasia pierapoŭnienym.

Pačatak światkawańnia.

Raspačaŭ światkawańnie Ks. Ad. Stankiewič ustupnaj pramowaj, ŭ jakoj, witajučy ŭsich prysutnych, padčyrknuŭ wialikaje značeńnie biełaruskaj hazety. Pramoŭca skazaŭ, što biełaruskaja hazeta, budziačy swoj narod da lepšaha žyćcia, maje dla jaho wialikaje značeńnie. Ale nia mienšaje značeńnie maje jana i dla ŭsiaho kraju, bo ŭwodzić narod biełaruski ŭ kruh susiednich narodaŭ u našym krai.

Raźwiwajučy dalej swaje hetyja dumki pramoŭca wykazaŭ i ahulna-ludzkaje značeńnie biełaruskaje hazety, ćwierdziačy, što kožnaje zmahańnie za wysokija ideały, jak wolnaść, kultura, hramadzkaja sprawiadliwaść i inš. układaje cenny dar u ahulna-ludzkuju skarbonku id ałaŭ.

Referaty Ks. W. Hadleŭskaha i D-ra B. Turonka.

Pa hetaj ustupnaj pramowie pieršy ŭziaŭ hołas ks. W. Hadleŭski, jaki ŭ hruntoŭnym referacie ahułam ab biełaruskaj presie z pryčyny sioletniaha jaje 20-ci letniaha jubileju, pradstawiŭ padziei i charakterystyku hetaj presy. Ks. W. Hadleŭski ŭ swaim referacie daŭ wielmi cikaŭny henetyčny načyrk razwoju biełaruskaj presy. „Нашую Долю“ u 1906 h. ŭzradziła rewalucyja, jejnaja nastupnica „Наша Ніва“ jość syntezaju zachodniaha romantyzmu i ŭschodniaha narodnictwa. U 1917 h. u Pieciarburzie pačała swajo žyćcio „Krynica“. Heneza „Krynicy“ jość synteza romantyzmu, narodnictwa i chryścijanstwa. „Вольная Беларусь“ była praciaham syntezy romantyzmu j narodnictwa.

U časie rewalucyi biełaruskaja intelihiencyja spačatku nia wieryła, što biełaruski narod zdoleje zrazumieć biełarŭski ruch i pajści z im, ale wystupiŭ świadomy biełaruski žaŭnier; uchapiŭšysia za ruch, jon

wać buduć na niejkim kulturna-relihijnym stanowiščy ŭ našym krai.

Reč zrazumiełaja, što samawolna polskija ksiandzy nie dadumajucca zaniać prychilnaha, spahadnaha stanowišča da našaj sprawy, heta jany zrobiać tolki z prymusam, a chto ich hetak zniawolić? — My! Heta naš abawiazak, naš histaryčny światy abawiazak. Inakš dzietki patomnyja kaliś dziwicca z nas buduć i narakać, što my niadbałyja dazwolili čužyncu siejbitu siejać i zbirać płady z niwy našaj, a wianuć i sochnuć rodnym zierniatkam, što tak pryhoža ŭžo puścili ruń śwježuju na honiach rodnych.

Jak-ža dabicca ad polskaha duchawienstwa tej sprawiadliwaści i pašany da našych narodnych wymahańniaŭ? Nia prośbaj haračaj, nia siłaj pierakanańnia, bo polska-endeckaja duša astaniecca zaŭsiody hłuchoj i niamoj na naš hołas, tut treba dabiwacca zmahańniem, karystajučysia jak padmohaj i asnowaj tymi prawami, katoryja wysnuć možna z kanstytucyi ci ŭsialakich inšycn ustawaŭ Polščy, abo z adpawiednych dekretaŭ rymskich adnosna ŭžywalnaści biełaruskaj mowy ŭ žyćci kaścielnym. Tolki hołas damahańnia našaha niachaj budzie silnym, a hetakim jon staniecca ŭ hramadzkaj świedamaści. Zywiom u dzikich časach, dzie siła i tolki siła prymušaje i dumać, i čuć, i chacieć, i rabić.

P—k.

PRAČYTAJ SAM „B. KRYNICU" I DAJ DRUHOMU!

Ab padtrymańni i raźwićci biełaruskaj pieśni.

U Nr. 24 „Bieł. Krynicy" niechta Biełaruski Trubadur daje prapazycyju zasnawać Biełaruskaje Tawarystwa Pryjacielaŭ Muzyki. Z całaje staćci widać, što jaje aŭtar mieŭ na dumcy muzyku i śpieŭ kaścielny, hawaryŭ pierawažna ab zapraŭdy ciažkim pałažeńni arhanistych i pryjšoŭ da prajektu ŭtwareńnia Muzyčnaha Tawarystwa. Nie ŭhłyblajučysia ŭ źmiest usiej staćci, liču patrebnym źwiarnuć uwahu na cikawy prajekt i abhawaryć jaho bližej.

Nichto nia budzie spračacca z tym, što takaja mastackaja arhanizacyja, pry sučasnym zaciššy ŭ žyćci našaj pieśni biazumoŭna, patrebnaja. Adnak zapirać jaje ŭ ramku naprykład kaścielnych choraŭ było-b nie racyonalnym, bo nia było-b mahčymaści ŭwadzić mament raźwićcia biełaruskaj świeckaj narodnaj pieśni, jakoju my možam słušna pachwalicca.

Takim čynam treba było-b zasnawać Tawarystwa, jakoje-b mieła na mecie twareńnie pierš-na-pierš choraŭ, jak kaścielnych, tak i świeckich. Ja kładu asabliwy nacisk na chory, bo ŭ muzyce instrumentalnaj i wokalnaj solo, my pakul što tworaŭ blizu što nia majem, tak sama jak i siłaŭ wykanaŭčych. Takija chory mahli-by arhanizawać kožnyja dobra muzykalnyja arhanistyja, abo inšyja muzykalnyja ludzi.

Meta hetych choraŭ wiadomaja: pašyryć u mastackaj formie našu pieśniu i ŭzbudzić luboŭ da jaje, ładziačy wiečaryny-kancerty, a tak-ža ŭwodziačy biełaruskuju relihijnuju pieśniu ŭ kaścioł.

Hetu pracu spoŭnili-b pierawažna našy arhanistyja z warunkami, što duchawienstwa naša padtrymała-b hetu sprawu materjalna, bo našy arhanistyja majuć

śmieła pawioŭ jaho ŭpierad, a za saboju ŭwieś narod. Dumki biełaruskich žaŭnieraŭ wykazwała „Беларуская Рада".

Jak pryjšoŭ u Miensk J. Piłsudski, biełaruskija adradžency tamaka ščyra jaho witali i spadziawalisia pry polskaj dapamozie dabicca niezaležnaści Biełarusi. Hetyja pahlady wykazawała wialikaja štodziennaja hazeta „Беларусь". Ale heta była abmyłka — Palaki Biełarusam nia dumali pamahać.

„Дзяньніца" była pradstaŭnicaj klasawa-rabotnickich imknieńniaŭ biełaruskich.

Napaśledak u Wilni naradziłasia presa nowaha charaktaru; jana pierakanana, što tolki siłaj možna zdabyć sprawiadliwaść i da stwareńnia hetaje siły imkniecca.

Napaśledak pramoŭca ŭsiu sučasnuju biełaruskuju presu scharaktaryzawaŭšy, jak pieražywajučuju čas moładaści j junactwa, wyraziŭ pažadańnie, kab usia jana stwaryła wialikuju syntezu biełaruskaha ruchu.

Bolš dakładna nad referatam Ks. W. H. nie zatrymliwajemsia, bo pastarajemsia ŭ čarodnym numary našaj hazety źmiaścić jaho calikom.

Paśla Ks. H. wystupiŭ z referatam ab „Krynicy" Dr. B. Turonak. Pačatak hetaha referatu my nadrukawali ŭ prošłym numary našaj hazety, a kančatak drukujem ŭ hetym. Z referatu dr. Turonka dawiedwajemsia my ab historyi našaj časopisi, ab jaje ideałach i ahułam ab jaje charakterystycy.

Pramowa hram. Świaniewiča.

Ad polskich wilenskich demakrataŭ wystupiŭ z prywitalnaj mowaj hr. Świaniewič. U swajej pramowie źwiarnuŭ jon asabliwuju ŭwahu na škodnaść dla kožnaha narodu nacyjanalizmu. Bo nacyjanalizm heta niebiaspiečnaja chwaroba. Kali jaki narod na jaje zachwareje, dyk jon tady tolki samoha siabie bačyć, tolki swaje intaresy maje na woku, tolki swajo lubić i chwalić i achwotna karystajecca koštam druhoha narodu.

Dumki hetyja ab nacyjanaliźmie, peŭna-ž, ważnyja i dla nas biełarusaŭ, ale pokulšto biełarusy, hetaj chwaroby, ahułam biaručy, nia majuć, bo jany jšče ciažka zmahajucca z nawałaj polskaha i rasiejskaha nacyjanalizmu.

Pramowa hram. Weleckaha.

Ad wilenskich litoŭcaŭ wystypiŭ z prywitalnaj pramowaj hram. Welecki. Jaho pramowa pradusim ad-

warunki da žyćcia wielmi ciažkija i dziela hetaha nia kožnamu ŭ haławie praca kulturnaja, kali hoład u chacie.

Jak-ža heta sprawa wyhladaje z boku farmalnaha? Kab zasnawać niejkaje tawarystwa, treba zatracić šmat času i enerhii na jaho lehalizacyju. Rabić hetyja ŭsie zachady pry istnawańni Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury, značyła-by toje samaje, što łamać adčynienyja dźwiery. Chaj budzie mienš arhanizacyjaŭ, ale chaj buduć jany dužejšyja. Raspylacca ŭ małyja hrupy, heta značyła-b asłablać swaje siły.

Woś, na moj pahlad, hetyja, jak ja-by nazwaŭ, Hurtki Biełaruskaj Pieśni mahli-b istnawać najpeŭniej pry Biełaruskim Instytucie Haspadarki i Kultury, jaki praŭda, jašče znachodzicca ŭ stanie arhanizacyi, ale ŭ niedalokim časie možna spadziawacca, što budzie mieć mahčymaść prajawić šyroka swaju kulturnuju dziejnaść.

Dyk kožny, chto choča pracawać pierś-na-pierš na dabro swajej Baćkaŭščyny, niachaj abznajomicca z Statutam T-wa Biełaruski Instytut Haspadarki i Kultury i adkrywaje na miajscoch hurtki Instytutu. Tady nia prydziecca rabić wialikich farmalnych zachadaŭ, kab naprykład nаładzić na wioscy kancert z choram. Biazumoŭna, na biełaruskaj wioscy pierš-na- pierš hetym pawinny zaniacca arhanistyja i muzykalnyja wučyciali. Usialakija-ž ukazki i Statut Instytutu wysyłajecca na pieršaje damahańnie. (Pisać u Wilniu, Zawalnaja 7,. Budu spadziawacca, što asoby zacikaŭlenyja hetaj sprawaj zachočuć na bałonkach „Bieł. Krynicy" zakranutaje pytańnie abhawaryć z usich bakoŭ

A. Stepowič.

— PAŠYRAJCIE „BIEŁARUSKUJU KRYNICU"! —

Da nas pišuć.

„WZOROWY" NASTAŬNIK.

M-ka Duniławičy, Pastaŭskaha paw. U m-ku Duniławičach jość polskaja paŭsechnaja 7 addz. škoła. Škoła heta jość „wzorowa" dla cełaha rajonu druhich škoł polskich, dziela hetaha wielmi časta adbywajucca ŭ joj „wzorowyja" lekcyi, na katoryja źbirajecca mnoha wučycialoŭ akaličnych škoł.

Treba dumać, što kali „wzorowaja" škoła, to i nastaŭniki hetaje škoły pawinny być prykładam dla druhich, adnak tak nia jość, bo ŭ henaj škole jość wučyciel, katory nia wielmi „wzorowy" — zawiecca jon Prušynski. U prošłym hodzie byŭ jon kiraŭnikom internatu pry škole ŭ Duniławičach i wielmi daŭsia ŭ znaki haduncam hetaha internatu: wielmi błaha abchadziŭsia z wučniami, a tak-ža biŭ ich. Hety pan i sioleta maje być kiraŭnikom internatu, dyk dziela hetaha nichto nia choča addawać u hety internat dziaciej. Jak čuwać ab hetym danieśli samomu Školnamu Inspektaru ŭ Duniławičach, adnak nijakich dahetul skutkaŭ nia było. Hety pan Prušynski nia lepš trymaje siabie i na lekcyjach u škole: da hetaha času ŭžo mocna pabiŭ wučanicu 5 addzieła Hrybkowu z wioski Piatrowičy i wučnia 4 addz. Zienkiewiča z Lenbaŭki, padnosiačy da nasa ramień i pytajučysia, čym pachnie; kali wučań nie adkazywaŭ, dyk iznoŭ pačynaŭ bić, bo treba było adkazać, što pachnie hultajom. Bjecca jon za toje tolki, što wučni nia mohuć hawaryć papolsku. Dyk woś jakija ŭ nas „kulturnyja" pracaŭniki! Kali-ž urešcie naša hora zhinie!?

Piatruk z pad Duniławič.

NIAHODNAJA RABOTA.

Jody, Brasłaŭskaha paw. Našy Jody niadaŭna iznoŭ ažywilisia. Jość tut paŭtara čałaviečki, jakija pnucca, kab dumać paendecku, abo lepš kažučy papansku. Im zachaciełasia zawaryć u Jodach nie mału-

značałasia tym, što była skazana pabiełarusku i z wialikaj ščyraściaj. Pramoŭca skazaŭ, što jon nie spadziawaŭsia, što świata „Krynicy" źbiare až hetulki haściej.

Kančajučy pramoŭca ad imia litoŭskaha hramadzianstwa pažadaŭ nam pamysnaj pracy i nadalej.

Pramowa hram. Turkiewiča.

Prysutny na światkawańni pradstaŭnik biełaruskich rabotnikaŭ Turkiewič u pryhožaj mowie witaŭ „Krynicu". Treba wiedać, što Turkiewič — heta adzin z najstarejšych u Wilni biełarusaŭ. Woś-ža heta jon i adznačyŭ u swajej pramowie padčorkawajučy, što „najstarejšy ŭ Wilni biełarus witaje najstarejšuju ŭ Wilni biełaruskuju hazetu".

Pramowa pasła Jaremiča.

Pasoł Jaremič wustupiŭ z prywitalnaj mowaj ad Biełaruskaha Sialanskaha Sajuzu. Pramoŭca wyraziŭ swaju radaść z pryčyny prybyćcia na światkawańnie „Krynicy" takoha wialikaha liku jak biełarusaŭ, tak i nie biełarusaŭ i žadaŭ „Krynicy" dalejšaj wytrywałaj pracy na biełaruskaj niwie.

Pramowa hr. A. Bildziukiewiča.

Ad imia Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury prywitaŭ „Krynicu" staršynia Instytutu A. Bildziukiewič. Pramoŭca hety pradusim padčyrknuŭ stojkaść i wytrywałaść „Krynicy" u zmahańni za prawy biełaruskaha narodu i žadaŭ redakcyi dalej takoj-ža roŭnaj i wytrywałaj pracy dla dabra našaha narodu.

Pramowa hr. Drazdowiča.

Wialikaje zacikaŭleńnie ŭ prysutnych wyklikała wystupleńnie wiadomaha biełaruskaha mastaka Jazepa Drazdowiča. Jaho skromny wyhlad i skromnaje, a pabiełarusku ščyraje prywitańnie ŭsich zacikawiła. Asabliwa-ž źwiarnuła prysutnych na siabie ŭwahu niewialičkaja tečka, z jakoj mastak naš pakazaŭ dwa pryhožyja, ułasnaj raboty malunki: na adnym patret z natury biełarusa dziaduli, a na druhim kwatera (klabanija) św. p. Kaz. Swajaka ŭ Zaświry i toj hanačak, na jakim siedziačy niabožčyk piaśniar układaŭ swaje wieršy i niaraz wioŭ hutarku z mastakom Drazdowičam, jaki bywaŭ u paety ŭ haściach.

ju kašu. Pačali jany hetu rabotu ad taho, kab ad prawasłaŭnych adabrać carkwu, dy zawiaści tam u joj swaje paradki.

Praŭda, apetyty ŭ ich wialikija, ale što z hetaha wyjdzie — čas pakaža. Tutaka wojt naš Rudomino i aptakar Gintowt nia mała nad hetym pracujuć. Užo da taho dajšło, što niadaŭna da nas pryjaždžaŭ ksiondz dziekan razbirać sprawu, ci carkwu ad prawasłaŭnych adniać, ci nie. U hetym časie ŭ nas razyhrałasia maleńkaja wajna pamiž prawasłaŭnymi i kučkaj palakoŭ. Prawasłaŭnyja dawiedaŭšysia, što ŭ Jodach losy ich carkwy razstryhajucca, usie sabralisia hetaha dnia ŭ Jody i jak mur stali kruhom carkwy, čakajučy palakaŭ, što manilisia adbirać carkwu. U hetym-ža časie palaki z dziekanam sabralisia ŭ panski dwor i tam horača naradžalisia, jak heta lepiej adabrać ad prawasłaŭnych carkwu.

Woś da čaho dachodzie ŭ našych Jodach. Ludzi aźwierywajucca ŭžo brat na brata. A ŭsio heta dzieicca zatym, što my majem mocna polskaha wojta i mocna polskaha aptekara. Heta jany hałoŭnyja winoŭniki ŭsiej sprawy, heta jany buntujuć ludziej adnych praciŭ druhich. Adnak treba ciešycca, što biełarusy-kataliki da hetaj niahodnaj raboty ruki swajej nie prykładajuć.

Stary Zwanar.

„KITY POLSKAŚCI".

Ławaryskaja parafija kala Wilni. U karespandencyi „Čas abjawić wajnu ciemry" nahladčyk wielmi dobra acharakteryzawaŭ tych „kitoŭ", na katorych dasiul dzieržycca niejkim dziŭnym i nienarmalnym sposabam polščyna ŭ našaj parafii, a hetymi „kitami polščyny" zjaŭlajucca u našaj parafii najciamniejšyja adzinki. Jak prykład, skažu adzin fakcik: 15 žniŭnia s. h. u susiedniaj parafi Rukojniach pieršuju imšu adprawiŭ ks. Pačopka pa sławianskamu. Ks. Pačopka dla mnohich našych parafjan jość asabista znajomy, jak niedaloki susied, ale jakojež heta ŭ našych „kitoŭ polščyny" zrabiła ździŭleńnie, što ksiondz dy adpraŭlaŭ imšu pasławiansku, a nie „papolsku": jany hetak nazywajuć łacinski abrad. Čujučy hetakija niedarečnaści i nierazumieńnie katalickaha kaścioła, ja i mnohija maje kumpany pačali hetym „kitam polščyny" tłumačyć, što ks. Pačopka taki samy ksiondz katalicki, jak i naš probašč i druhija ksiandzy katalickija, a roźnica tolki ŭ abradach i što na hety sławianski abrad wielmi prychilna hladziać usie biskupy katalickija i sam Papież bahasławić hety abrad. Kudy-ž tam ich prakanaješ, jany i na biskupaŭ i na Papieža hory praklonnych słoŭ ssyłajuć jak na heretykaŭ. Słuchajučy heta ŭsio škoda niejak stała hetych „kitoŭ", što jany hetakija ciomnyja niawiedajučyja na't swaje wiery, da katoraj naležać pa metrycy; ja padumaŭ sabie i skazaŭ swaim kumpanom— nia nam-ža ich wučyć katalickaje wiery, na heta-ž jość u Ławaryškach ksiondz probašč, hetaž jaho na't maralny abawiazak.

Paśla hetaha ja iz swaimi kumpanami zyjšlisia da mianie da chaty i abhawaryli hetuju sprawu ŭsiestaronna, katoraja wyhladaje woś jak:

U našaj parafii hetakich „kitoŭ polščyny" wielmi mała, a što najhorš, to toje, što jany nadta-ž ciomnyja, z katorymi hawaryć niamožna, a da taho, što palityka kaścioła ŭ nas i apirajecca tolki na hetakich „kitoch polščyny" i hetakaj ciemnacie, to my nia horšačysia hetakaj palitykaj kaścioła ŭ nas musimo macniej stać na hrunt Chystyanizmu i pracawać siarod siabie i znakomych pa za kaściołam u kirunku dalšaha našaha—biełaruskaha adradžeńnia iz Chryscijanskaj ideolohijaj. Dziela hetaha pastanawili zarhanizawać u siabie „Bieł. Instytut Haspadarki i Kultury" i takim šlacham kulturnym napeŭna dojdziem da taje mety, da katoraj idzie Biełaruski Narod—da adradžeńnia.

Adzin z kumpanoŭ.

Prysyłajcie padpisku na „Bieł. Krynicu".

Mastak naš hetyja dwa malunki achwiarawaŭ na pamiatku našaj redakcyi i wyraziŭ nam swaje najlepšyja pažadańni.

Pramowa hram. Płaŭskaha.

Astatniaj pramowaj była prywitalnaja pramowa hram. Płaŭskaha, staršaha składalnika ŭ biełaruskaj drukarni im. Fr. Skaryny. Płaŭski, jaki ŭžo niekulki hadoŭ składaje „Krynicu" słušna ŭ swajej pramowie pryraŭnawaŭ siabie da kraŭca, jaki rupicca ab pryhožaju wopratku dla „Krynicy". Dyk ničoha dziŭnaha, što hetaje sympatyčnaje wystupleńnie techničnaha supracoŭnika „Krynicy" sabrańnie pryniało duža ciopła i sardečna.

(Dalej budzie).

HRAMADZIANIE!

Prysyłajcie adrasy wašych znajomych, kab my mahli pasłać im probnyja numary našaj hazety. Pašyrajcie swaju rodnuju časopiś!...

Referat D-ra B. Turonka na światkawańni 10-ych uhodkaŭ „Krynicy" 24. X. 26.

(Hl. Bieł. Krynicu" Nr 38).

Ahulny, nia jasny pahlad na socyjalnyja pytańni ŭ pieršych hadoch „Krynicy", pačynajučy z 1920-21 h. zusim wykrystalizawaŭsia. Tut jana pieražyła i pierażywaje celuju trahedyju. Reč u tym, što dasiul u našym krai idealohiju chryścijanskuju pradstaŭlali elementy znachodziačyjasia u drabinie klasawaha padzielu daloka na prawa. „Krynica" kirawanaja praz synoŭ wyšaŭšych z pad sałamiannaje sialanskaje strachi i praznačanaja dla tych-ža sialan, adrazu pabačyła, što z hetymi „chryścijanami" jej nie padarozie. Jana apirajučysia na chryścijanskaj ideolohii, uwažaje, što prywatnaja ŭłasnaść jość padstawaj cywilizacyjnaha postupu hramadzianstwa, ale kaža, što ŭłasnaść zhramadžanaja ŭ wialikšaj miery ŭ rukach prywatnych źjaŭlajecca kryŭdaj dla pracoŭnaha narodu i piarečyć elementarnym padstawam chryścijanskaj sprawiadliwaści.

Apirajučysia na hetym „Krynica" śmieła pačała damahacca padziełu wialikšych ziamielnych abšaraŭ,

Z biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Na mahile K. Swajaka. U Dzień Zadušny 2 listapada wiečaram na mahile K. Swajaka sabrałasia dawoli wialikaja hrupa wilenskich biełarusaŭ, jakija prapiajali niekulki biełaruskich relihijnych pieśniaŭ, a ŭ kancy hymn „Boža što kaliś narody"

Sud nad „Sialanskaj Niwaj". Redaktar „Sialanskaj Niwy" paciahnieny da adkaznaści za źmiaščeńnie ŭ Nr. 35 hazety artykułaŭ: „Polityka polskaha ŭradu" i „Našaja prahrama".

Ułada znajšła ŭ hetych artykułach prastupki proci 129, 154 i 253 art. K. K.

Wiečaryna biełaruskaha choru. U niadzielu 31 kastryčnika z pryčyny 5-ch ŭhodkaŭ istnawańnia biełaruskaha kaścielnaha choru adbyłasia wiečaryna. Aproč siabroŭ choru byli zaprošany hości. Prahrama złažyłasia z biełaruskich pieśniaŭ, tancaŭ i harbatki.

Wyjšaŭ z druku Biełaruski Kalandar „Krynica" na 1927 h. Pradajecca ŭ biełaruskich i inšych kniharniach Cana 85 hrošaŭ.

Z Radawaj Biełarusi.

Značeńnie pierapisu nasialeńnia. 21 śniežnia siol. h. adbudziecca pierapis nasialeńnia ŭsich Radawych Respublik, a ŭ tym liku i Biełarusi. „Сав. Бел." u Nr 197 woś što piša ab značeńni hetaha pierapisu.

..."Jak wiadoma, jašče da hetaha času niama dakładnych dannych ab nacyjanalnym składzie BSSR. Časam kažuć, što na Biełarusi kali i jość bolšaść biełarusaŭ, dyk časam niekatoryja nia chočuć pryznawać siabie za biełarusaŭ i ličać siabie rasiejcami.

Na hruncie adsutnaści dakładnych dannych ab nacyjanalnym składzie BSSR, časam zaŭważwajucca roznyja hutarki ab karyści biełarusisacyi.

Statystyka nasielnictwa BSSR wielmi kulhaje. Raźmiarkawańnie nasielnictwa pa haradoch wyjaŭlajecca, naprykład, pa dannych pierapisu 1923 h., a dla wiaskowaha nasielnictwa pa dannych pierapisu 1917 h. (b. Mienščyna) i pierapisu 1920 h. (b. Mahiloŭščyna i Wiciebščyna).

Takim čynam, pierapis na terytoryi BSSR byŭ prawiedzien u 1917 h., h. z. tady, kali nia było samoj BSSR. Kali pryniać pad uwahu nizkuju nacyjanalnuju świedamaść biełaruskaha sialanina, pryhniečanaha wiakami rasiejskim caryzmam, to stanie jasna, što pierapis 1917 h i nawat u Mienščynie nia moh dać adpawiednych wynikaŭ i wyjawić nacyjanalny twar staroj BSSR.

Nia lepš sprawa z pierapisam 1920 hodu na Wiciebščynie i Mahiloŭščynie. Tady hetyja miascowaści ŭwachodzili ŭ skład RSFSR, i zrazumieła, tam nijakaj biełaruskaj pracy amal-što nia było. Hety pierapis pa tych-ža pryčynach, što nia moh dać dakładnych wynikaŭ i ŭ Mienščynie.

Woś, dziakujučy tolki hetaj błytaninie z pierapisami, mahčyma była hetkaja zajawa ŭ druku, što na adnu biełaruskuju školu prychodzicca 763 biełarusy, a na adnu rasiejskuju školu — 17.273 rasiejcaŭ.

Adsiul zrazumieła, jakoje značeńnie maje pierapis dla BSSR. Hety pierapis pawinien dać dakładnyja dannyja ab nacyjanalnym składzie našaj respubliki. Zaraz užo nia tyja časy, kali biełarus nia moh tołkam adkazać, chto jon: biełarus abo „tutejšy", što značyła na mowie pierapiščykaŭ rasiejec. Pracu siarod nacyjanalnaściaŭ sawieckaja ŭłada i kampartyja prawiała wialikuju za hetyja hady i kožny hramadzianin BSSR budzie zaraz wiedać ci biełarus jon, ci rasiejec i h. d....

Akademičnaja Konferencyja ŭ Miensku. Z inicyjatywy Instytutu Biełaruskaje Kultury ŭ Miensku z 14 pa 21-ha listapcda budzie Pieršaja Biełaruskaja Akademičnaja Konferencyja.

Na konferencyju zaprošany ŭsie wydatniejšyja biełaruskija nawukowa-kulturnyja pracaŭniki jak z BSSR, SSSR, USSR, tak i z-za-miežaŭ, biaz roźnicy ichnich palityčnych pahladaŭ i klrunku.

Zaprošany tak-sama i nawukowa-literackija siły inšych nacyjanalnaściaŭ, kali jany wyjawili swaju za-

---

da kaho-b jany nie naležali, miž biezziamielnym i małaziamielnym sialanstwam biaz wykupu.

Hetaha nijak nia moža pieratrawić ani polskaje hramadzianstwa, jakoje ŭ našym krai pachodzie pradusim z abšarnickaje klasy, ani polskaje duchawienstwa, budučaje pad upływam pieršych. Jak z adnaho, tak i z druhoha boku sypiacca napaści na „Krynicu" za jaje, hety „radykalizm", zakidajučy balšawizm, niechryścijanstwa.

„Błahi toj žaŭnier, što nia choča być jenerałam, drenny čaławiek toj parabak, što nia dumaje ab zdabyćci sabie ŭłasnaje chaty, ničoha nia wart toj narod, jaki nia žywie nadziejaj dajšci da wolnaha i niezaležnaha žyćcia".

Tak kaža „Krynica" u nawahodnim nomiery 1923 h.

Takija i padobnyja dumki časta spatykajem na staronkach „Krynicy", a paśla i „Biel. Krynicy". Usiudy prabiwajecca heta niazłomnaja wiera ŭ ździejśnieńnie apošniaha swajho ideału — niezaležnaści.

Jak na šlach hetaha ideału „Krynica" zaŭsiody pakazwaje na patrebu kulturnaje pracy, uświedamleńnie i arhanizawańnie rodnaha narodu. „Niachaj kožny stanie świadomym, budzie lubić swoj Narod i swaju Baćkaŭščynu, dyk nia budzie takich putaŭ, jakija-by nie dalisia" — kaža „Krynica" ŭ wadnej sa swaich staciej (Nr 27, str. 2. 1925 h.).

Naturalnymi sajuźnikami ŭ zmahańni za wyzwaleńnie Biełaruskaha Narodu „Krynica" zaŭsiody ŭważała i ŭważaje bratnjia sabie narody Litoŭski, Ukrainski i tych, niamnohich dasiul, z polskaha hramadzianstwa, jakija pryznajuć słušnaść Biełaruskamu Narodu ŭ jaho zmahańni. Na Uschod „Krynica" zaŭsiody hladzieła krytyčna; nie zważajučy na častyja razčarawańni, uważaje, što pry supracoŭnictwie sa ščyra demakratyčnymi elementami Zachadu, Biełaruski Narod z bolšaj peŭnaściaj moža raźličać na poŭnaje ździejśnieńnie swaich ideałaŭ u wolnym i bratnim sužyćci Narodaŭ.

Jak bačym, „Krynica" za 10 hadoŭ swajho istnawańnia, ahulnuju dumku słužeńnia Biełaruskamu Narodu raźwiła duža šyroka i wyjawiłasia ŭ kancy, jak biełaruskaja narodna-sialanskaja hazeta.

Padarož u hetym kirunku była nia zusim łohkaja. Za swaju śmiełuju i ščyruju abaronu prawoŭ biełaruskaha sialanstwa, mnoha pryšłosia praciarpieć „Krynicy", jaje supracoŭnikam. Ciarpieła jana nia tolki ad

cikaŭlenaść u akademičnym i kulturna-litaraturnym žyćciu Biełaruskaha narodu.

Kala 10-ci wilenskich Biiłarusaŭ, što pracujuć na biełaruskaj nawukowaj abo literaturnaj niwie, tak-sama dastali zaprosiny na wyšspomnienaju konferencyju.

Biełarusy ŭ Amerycy.

I tam jak u nas. Ad našaha supracoŭnika, prafesara ŭ misyjanarskich seminryjach u Amerycy Dr. ajca J. Tarasewiča, niadaŭna atrymali my piśmo, duža jarka malujučaje nienawiść palakoŭ da biełarusaŭ, z jakoha najcikawiejšaje miejsca drukujem tut całkom:

...„Pad kaniec žniŭnia byŭ ja ŭ Nashua N. II. Tam šmat jość biełarusaŭ-katalikoŭ. Polskaja parachwija składajecca tolki z ich. U subotu litoŭcy skazali im, što ja budu mieć kazańnie pabiełarusku ŭ litoŭskim kaściele ŭ niadzielu ranicaj. Usie tyja, što pačuli hetu wiestku pryjšli nazaŭtra ranicaj na sumu da litoŭskaha kaścioła. Kaścioł byŭ pierapoŭnieny — jak bitkom nabity. U praciahu sumy pračytaŭ ja Ewanhieliju paannielsku i skazaŭ, što pa Sumie budzie Ewanhielija i kazańnie pabiełarusku, kali chto choča pasłuchać, dyk chaj zastaniecca na minut 25, abo paŭhadzinki. Usie astalisia. Cišynia, wializarnaja cišynia panawała, kali čytaŭ ja pabiełarusku Ewanhieliju, a paśla kazaŭ pabiełarusku kazańnie. Niekatoryja wušy nastaŭlali, kab kožnaje słowa dobra pačuć. Maje ludzi paprostu łykali kožnaje biełaruskaje słoŭca — pryjmali jaho da swaje biełaruskaj dušy z wialikaj radaściaj. Heta byŭ wialiki dzień dla ich — dzień, kali pieršy raz na swaim ž ćci pačuli swajo rodnaje słowa ŭ kaściele — kali słowa Božaje tłumačyłasia im u ich rodnaj, darahoj i zrazumiełaj mowie

Paśla kazańnia skazaŭ ja im, što kali chto žadaje, dyk moža pryjšci wiečaram na kanferencyju pabiełarusku. I jany pryjšli sami i dziaciej swaich prywiali. Skazaŭ ja im, čym była kaliści naša Baćkaŭščyna, čym jana ciapier jościeka. Wytłumačyŭ ja im, chto my takija, zaachwočwaŭ da pracy i prapanawaŭ im stwaryć „Hramadu biełarusaŭ katalikoŭ ŭ Nashua, N. II. — Prawasłaŭnych tam saŭsim niamašaka. Čytaŭ tak-ža im Macieja Buračka i druhija rečy. Było šmat śmiechu i radaści.

Nazaŭtra rana, u paniadziełak, pajechaŭ ja dalej. Dawiedaŭsia polski probašč, što ja tam byŭ, mieŭ kazańnie i kanferencyju. Dawiedaŭsia chutka ab hetym, bo chacieŭ wiedać, čamu polski kaścioł byŭ parožni ŭ tuju niadzielu.

Na dniach mieŭ pisulku ad maich biełarusaŭ z Nashua, N. II. Kažuć, što ciapier toj probašč nie dajeć im supakoju: u kaściele z ambony łaje ich, zawieć chachłami i chamami za toje, što pajšli da litoŭskaha kaścioła na biełaruskaje kazańnie

Jon z Paznanskaha, dyk dobra nia wiedaječ, kaho nazywajuć „chachłami" — wiedajeć adnak, što našyja biełarusy ŭ Nashua N. II. nadta nia lubiać, kab chto nazywaŭ ich chachłami. Dyk jon i spahaniajeć na ich swaju złość henym słowam.

Kažuć, što łaje i nazywaja j mianie „chachłom", I heta ŭsio čaŭpiecca ŭ kaściele, dzie słowa Božaje pawinna tłumačycca. Strašyć ich tak-ža maim aryštam, što jon aryštujeć mianie, jak druhi raz pryjedu da Nashua N. II., a kali-ž nie ŭdałosia-b jamu mianie aryštawać, dyk usio roŭna nia budu bolš im kazańniaŭ biełaruskich kazać, bo dźwiery ŭsich kaściołaŭ katalickich u Nashua N. II. buduć začynienyja pieradamnoj. A heta ŭsio tak-sama było skazanym z ambony.

Woś i katalicki duch polskich niekatorych ksiandzoŭ...

---

swaich praciŭnikaŭ i worahaŭ, ale časam i ad tych, što wydawalisia swaimi.

Za praciah 3-ch — 1923-24-25 hadoŭ „Krynica" i „Biel. Krynica" pieraniasła 9 kanfiskataŭ i 17 sudowych spraŭ, bolšaść z jakich jašče i dasiul nie zakončany. Za častku hetych spraŭ, pryhawaram Wilenskaha Akružnoha Sudu z dn. 30 listapada 1925 h. redaktar „Krynicy", pišučy hetyja słowy, zasudžany na 2 miesiacy turmy.

Siahońnia, razhladajučy minułuju pracu „Krynicy" za praciah 10-ch hadoŭ, my bačym, što „Krynica" nikoli nie zdradžała swaim ideałam. Peŭna-ž, jak i ŭ-wa ŭsialakaj pracy byli peŭnyja pamyłki, jakich u budučynie jana pawinna wyścierahacca.

Kančajučy, treba pažadać, kab usie supracoŭniki i prychilniki j nadalej raźwiwali i pahłyblali dumki zrodžanyja „Krynicaju", wytrywała pracujučy na rodnaj niwie. Chaj i nadalej na staronkach „Krynicy" horda krasujecca klič: „Za palityčnuju, kulturnuju i hramadzkuju wolu Biełaruskaha Narodu, za brackaje sužyćcio ŭsich narodaŭ, zasialajučych naš Kraj!...

Kaniec.

Z Niezaležnaj Litwy.

Radawa-litoŭskija handlowyja pierahawory. „Lietuvos Žinios" padaje, što pierahawory handlowyja ŭ Maskwie stajać na dobraj darozie i jość nadzieja, što zakončacca pamysna.

Odhałoski pastanowy Rady Ambasadaraŭ u Koŭni. Z Koŭni padajuć, što ŭ zwiazku z apośniaj pastanowaj Rady Ambasadaraŭ, jakaja paćwierdziła papiaredniuju pastanowu ŭ sprawie Wilni, uradawaje telehrafičnaje ahienstwa razasłała kamunikat, u jakim haworycca, što Litwa nikoli nie pryznaje adnastaronniaje decyzyi Rady Ambasadaraŭ i pryznawać jaje nia dumaje.

DA WIEDAMA PADPIŠČYKAŬ.

Časta da nas dachodziać wiestki, što „B. Krynica" nie dachodzić da wašych ruk. Paštary wykručwajucca tym, što bytcam niechta ŭžo zabraŭ hazetu. Kamu jany addajuć „B. Krynicu" časta zhadać trudna, ale bywaje toje, što addajuć palicyi, abo tak kamu.

Woś-ža na heta jość sposab. Treba znajści ŭ miastečku b l i z k a p o š t y takuju asobu, jakaja mahła-b zdymać z pošty wašu hazetu, jak tolki jana pryjdzie, a potym addawać wam. Abo jašče lapiej: zhawaryciesia i wypišcie na peŭnuju asobu niekalki numaroŭ. A kali pryjdzie niadziela abo świata, kožny z Was budzie zachodzić da taje asoby i brać swaju hazetu.

Hetakim sposabam paštar užo nia budzie wykručwacca, što addaŭ niekamu, ale hazeta budzie peŭniej dachodzić da wašych ruk.

Z žyćcia kaścielnaha.

Biełarusam niama miejsca, a palakom jość. Jak wiedajem ksiandzam biełarusam Dr. Rešeciu i Dr. Hlakoŭskamu polskaja duchoŭnaja ŭłada nie dała biełaruskich parafijaŭ i wysłała ich z kraju, a niadaŭna dla ksiandza palaka Miłkoŭskaha znašłasia parafija i to biełaruskaja ŭ Šarkaŭščynie, Dziśnienskaha paw. Adnym słowam, sprawiadliwaść ćwicie!..

Z Polščy.

Sprawa wywazu zbožža. Sajuzy młynaroŭ usiej Polščy telehrafična razasłali zacikaŭlenym ministerstwam prapazycyju ab ahraničeńni wywazu zbožža, bo nie chwataje na ŭnutranych rynkach. Adpawiednyja ŭłady majuć razhladzieć hetu sprawu.

U sprawie biezrabotnych. Ministerstwa Pracy i Apieki Hramadzkaj 9.X. s. h. wydała zahad, što biezrabotnyja, majučyja ŭradawyja dapamohi, traciać prawa na dapamohu, kali nia prymajuć pracy achwiarawanaj praz Dziaržaŭny Urad Pasrednictwa Pracy.

Urad i prajekty źmieny wybarčaje ardynacyi. „Słowo“ padaje, što ŭrad nia dumaje skora raźwiazawać Sojmu. Sprawu źmieny wybarčaje ardynacyi dumaje skroić tak, što hałasawańnie budzie adbywacca nie na śpisak, a na paasobnych asob. Heta maje źmienšyć upłyŭ partyjaŭ.

Biezraboćcie. Za čas ad 16 da 23 kastryčnika ahulny lik biezrabotnych źmienšyŭsia na 1702 asoby i raŭniajecca 200.738. Najbolš zmienšyłasia ŭ Hornym Slonsku, paśla idzie Łodź, Sasnowiec, Biełastok.

Z kraju.

Skarhi Litoŭcaŭ. 14 wiosak Świancianskaha paw padali padańni da Wil. wajawody i kuratara, sa skarhami na školnaha inspektara za adbirańnie kancesii wučycialom T-wa „Rytas„. Padpisanyja damahajucca litoŭskich uradawych školaŭ i dazwołu zakładańnia prywatnych swaimi koštami. Bo ŭ atkrywanych polskich na miejsca zakrytych litoŭskich wučyciali nia ŭmiejuć litoŭskaje mowy.

Uzrost školnictwa litoŭskaha. U sioletnim hodzie lik školaŭ T-wa Aświetnaha „Rytas“ značna ŭzros: u Wilenska-Trockim paw. T-wa hetaje maje 94 škoły, u jakich pracujuć 100 wučycialoŭ.

Litoŭski źjezd u Wilni. Dn. 23 listapada s. h. adbudzicca ŭ Wilni zjezd ziemlarobaŭ litoŭskich z Wilenskaha Wojawodztwa. Buduć abhawarywacca sprawy tolki haspadarna-ekanamičnyja: arhanizacyja ziemlarobskich hurtkoŭ, tawarystwaŭ kredytowych. Adkaznaj asobaj za zjezd budzie b. dyr. Lit. Wučycielskaj Seminaryi ŭ Wilni p. Kajrukštys Jazep.

Z zahranicy.

S. S. R. R. **Kamunistyčny Kanhres.** Z Ryhi pawiedamlajuć, što partyjnaja kanferencyja ŭ Maskwie adčyniłasia duža ŭračysta. Bajučysia wystupleńnia apazycyi, balšawicki ŭrad zabaraniŭ adbywać wiečy i zborki. Na rahoch wulic byli pastaŭleny kulamioty, na Teatralnym Placu pamieščany 2 bateryi harmataŭ.

U sprawazdačy ab mižnarodnym pałažeńni, Bucharin zaznačyŭ, što kapitalistyčny stroj — padkapany z dwuch bakoŭ. Heta strajk anhielskich wuhlakopaŭ i padziei ŭ Kitai.

Da ździejśnieńnia kamunistyčnaje idei iduć zhodna: Sawiety, anhielski haspadarski ruch i padziei ŭ Kitai, jakija i majuć prywieści da akančalnaje pieramohi kamunistyčnaje idei.

Žydy ŭ Radawaj Ukrainie. Z Maskwy danosiać, što ŭrad Rad. Ukrainy maje ŭtwaryć u Chersonskim wakruzie žydoŭski nacyjanalny rejon. Rejon hety abymaje 40 tys. dziesiacin. U im užo zasieleny čatyry ziemlarobskija kalonii žydoŭskija. Usia administracyja, sudy, škoły ŭ hetym rejonie buduć karystacca žydoŭskaj mowaj.

Aŭstryja. **Paneŭrapejski Kanhres i jaho wyniki.** U Wiedni niadaŭna adbyŭsia paneŭrapejski (usieeŭrapejski) kanhres, u jakim uziali ŭdzieł palityki i wučonyja ŭsiaje Eŭropy. Kanhres hety mieŭ na mecie pašyreńnie dumki ab ŭtwareńni Eŭrapejskich Złučanych Štataŭ. U wyniku naradaŭ utworana kamiisja sa znaŭcami haspadarskaha žyćcia Eŭropy, jakaja maje daśledžawać haspadarskija sprawy Eŭropy. Utworana tak-ža adpawiednaje biuro ŭ Bruksełi, jakoje maje zaniacca pryhatawańniem paneŭrapejskaj celnaj unii.

Anhlija **Strajk u Anhlii.** Strajk wuhlakopaŭ u Anhlii dasiul jašče trywaje 29.X.26 h. lik pracujučych rabotnikaŭ u kapalniach siahaje 7.175. Delehacyja rady hieneralnaj prafesyjanalnych sajuzaŭ naradziŭšysia z kiraŭnikami strajkujučych wuhlakopaŭ, adbyła naradu z Churchillem, pradstaŭnikom uradu, jakomu złažyła adpawiednuju zajawu.

Sławakija **Sławackaja mowa ŭ Sławakii.** Z Prahi Českaj danosiać, što rada ministraŭ pastanawiła, kab u Sławakii ŭradawaj mowaj była mowa sławackaja! Wydany tak-ža zahad, kab čechasławackija ŭradniki wučylisia sławackaje mowy.

Z Wilni.

Wyjezd biezrabotnych u Francyju. U apošnich dniach z Wilni wyjechała 90 rabotnikaŭ u Francyju.

Zaraznyja chwaroby. Sekcyja zdaroŭja pry Mahistr. za čas ad 17 da 23 kastryčnika zarejestrawała hetkija zarazliw. chwaroby: brušny tyfus — 3, (pamiorła 2), plamisty tyfus — 3, škarlatyna — 36 (pam. 1), dyfteryt — 2 (pamior — 1), wospa —3, kokluš — 1, roža — 3, trachoma 1, swinka—2, suchoty—1.

Ceny ŭ Wilni z dn. 29 kastryčnika. Zbožža: Za 100 kh. žyta — 40 zł. aŭsa — 36, browarnaha jačmieniu — 35, jačm. na kašu — 30-34, 16 kil. lonu — 15-18, lniany alej za 1 kl. 2.70.

Miasa: za 1 kil. wałowiny 1.60, cialaciny 2.00, baraniny 1.60, swininy 2.50, sałaniny 4.00-4.60, masła niasolenaje 6.50, solenaje 4.60, śmiatana 1.60-2.30, twaroh 60-80, 10 št. jajak 2.00.

Usiačyna.

Ziemlatrasieńnie na Spakojnym Akijanie. Sejsmohrafičnaja stancyja ŭ Hohenšteini adznačyła silnaje ziemlatrasieńnie na Spakojnym akijanie, trywaŭšaje čatyry hadziny.

Zahadki. 1. Pryjechała pania ŭ čyrwonym sarafanie, jak stali jaje raździawać, stali ŭsie płakać. 2. 12 busłoŭ, 52 warony i 365 wierabjoŭ adno jajko źnieśli. 3. Baran u chacie, a nohi na dware.

Razhadki z Nr 38. 1. Mucha. 2. Wiatrak. 3. Strelba. Husinaje piaro.

Redaktar-wydawiec T. Wojciechowič. Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1.